

SYRJINTÄLAUTAKUNTA

Syrjintä, tulkkauspalvelu, kuntoutus, korjaavat toimenpiteet, oikeussuojan tarve

Diaarinumero: 2014/1523

Antopäivä: 15.12.2014

Vakituisesti Suomessa asuva maahanmuuttaja pyysi syrjintälautakuntaa kieltämään häneen tulkkauspalveluiden saamisessa kohdistuneen syrjinnän, koska hän ei ollut saanut hänelle myönnetyn kuntoutuksen toteuttamiseksi tarvittavaa tulkkausapua.

KELA oli ryhtynyt asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin niin, että hakijalle järjestetään kuntoutukseen tulkkaus ja hänen kuntoutuksensa voi toteutua.

Ottamatta kantaa syrjinnän käsillä oloon sekä ottaen huomioon KELA:n korjaavat toimenpiteet ja asian ollessa vielä kesken, syrjintälautakunta katsoi, ettei hakijalla ollut asiassa oikeussuojan tarvetta tällä hetkellä, eikä näin ollen ollut tarpeen antaa asiassa syrjintälautakunnan kieltopäätöstä.

Hakijan vaatimukset

Hakija on vakituisesti Suomessa asuva maahanmuuttaja. Hakija pyytää syrjintälautakuntaa kieltämään häneen tulkkauspalveluiden saamisessa kohdistuneen syrjinnän, koska hän ei ollut saanut hänelle myönnetyn kuntoutuksen toteuttamiseksi tarvittavaa tulkkausapua.

Hakijan perustelut

KELA oli myöntänyt hakijalle 27.8.2013 kuntoutuksen, jonka piti kestää 18 vuorokautta. Hakija on ollut kuntoutuksessa 24.9.2013 – 27.9.2013. Kuntoutuksessa hakijalla oli mukana ystävä, joka toimi tuolloin tulkkina. Ensimmäisen jakson kuntoutuksen jälkeen hakijalle tuli KELA:lta kutsukirje vain kuntoutuskurssin yhdelle tutkimuspäivälle, koska KELA ei myöntänyt tulkkia seuraavalle jaksolle. Tulkkauksen puuttumisen takia hakija sai kuntoutuksen vain 5 päiväksi. KELA:n omien ohjeiden mukaan kuntoutujalla on oikeus käyttää muuta kuin kansalliskieliä tulkin välityksellä, jos kuntoutuksen toteuttaminen niin edellyttää. KELA huolehtii tulkin järjestämisestä kuntoutukseen ja korvaa tulkkauksesta aiheutuvat kustannukset.

Vastajan vastaus

KELA katsoo, ettei se ole toiminut hakijan tapauksessa asianmukaisesti puutteellisen ohjeistuksen vuoksi. Kuntoutuskurssia ei olisi tullut keskeyttää sillä syyllä, että tarvittavaa tulkkausta ei järjestetä. Käytävissä olevien selvitysten perusteella arvioituna tulkkaus olisi tullut järjestää hakijan tapauksessa KELAN kuntoutuksen standardien mukaisesti siten, että kuntoutusjakso olisi voinut toteutua.

Vastaajan perustelut

KELA on myöntänyt hakijalle harkinnanvaraisena kuntoutuksena yksilöllisen 18 vuorokauden kuntoutusjakson. Ystävälle tai omaiselle on myönnetty mahdollisuus osallistua kuntoutukseen viiden päivän ajan. Hakijan ystävä on toiminut hänen tulkkinään kuntoutuksessa.

Aloitussjakson jälkeen KELA katsoi, ettei voi myöntää tulkkia kuntoutuksen ajaksi, ja koska asiakkaan suomen kielen taito on niin huono, ei kuntoutuksen jatkaminen ollut tarkoituksenmukaista.

KELA voi harkinnan varaisesti järjestää tulkkauksen kuntoutukseen, jos kuntoutuksen toteuttaminen niin edellyttää. Hakijan tapauksessa ystävä on tosiasiallisesti toiminut tulkkinä. Tämä ei ole KELA:n ohjeiden mukaista. Omaisen tai muun läheisen rooli on olla tukemassa kuntoutujan kuntoutumista. Omainen ei siis voi toimia tulkkinä KELA:n järjestämässä kuntoutuksessa, vaan tarvittava tulkkaus ostetaan tulkkauspalvelusta.

Hakija katsoo valituksessaan, että yhdenvertaisuuslaki huomioiden KELA:n olisi tullut järjestää hänelle tulkkaus, sillä ilman tulkkausta hänen kuntoutustaan ei voida toteuttaa. KELA pyrkii noudattamaan tulkkauksen järjestämisessä samanlaista menettelyä ja ratkaisulinjaa. Johdonmukaisuusvaatimus ei kuitenkaan edellytä kaavamaisista päätöksentekoa, sillä kutakin asiaa voidaan arvioida sen erityispiirteet huomioon ottaen. Näin ollen KELA:lla on laillinen oikeus käyttää harkintavaltaansa tulkkauksen järjestämisessä kunkin tapauksen erityispiirteet huomioiden siten, että se huolehtii tulkin järjestämisestä silloin, kun kuntoutuksen toteuttaminen niin edellyttää. Hakijan tapauksessa tulkkauksen järjestäminen ei ole tapahtunut asianmukaisesti, jolloin hänen yhdenvertaisuutensa on tosiasiallisesti vaarantunut.

KELA on pahoillaan, ettei hakijan tapauksessa tulkkauksen järjestäminen ole tapahtunut asianmukaisesti. KELA kuitenkin korostaa, ettei sillä ole ehdotonta velvollisuutta järjestää kuntoutukseen tulkkausta, vaan se voi käyttää siinä harkintavaltaansa. KELA tulee jatkossa ohjeistamaan toimihenkilöitään tulkkaukseen liittyvissä kysymyksissä siten, ettei vastaavia tilanteita jatkossa esiintyisi. Lisäksi KELA tulee olemaan yhteydessä hakijaan, jotta toteutumatta jäänyt kuntoutus voidaan asianmukaisesti toteuttaa.

KELA on tarkistanut hakijan kuntoutuspäätöstä pidentämällä kuntoutuspäätöksen kestoja siten, että hänellä on mahdollisuus käydä kesken jäänyt kuntoutus loppuun. Tällöin kuntoutukseen järjestetään tarvittava tulkkaus.

Esittelijän esitys

Syrjintälautakunta ei katso aiheelliseksi antaa asiassa kieltopäätöstä.

Perustelut

KELA on ryhtynyt asianmukaisesti korjaaviin toimenpiteisiin niin, että hakijalle järjestetään kuntoutukseen tulkkaus ja hänen kuntoutuksensa voi toteutua. Ottamatta kantaa syrjinnän käsillä oloon sekä ottaen huomioon KELA:n korjaavat toimenpiteet ja asian ollessa vielä kesken, syrjintälautakunta katsoo, ettei hakijalla ole asiassa oikeussuojan tarvetta tällä hetkellä, eikä näin ollen ole tarpeen antaa asiassa syrjintälautakunnan kieltopäätöstä.

Syrjintälautakunnan päätös

Syrjintälautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen perusteluineen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki 2 § 2 momentti 1 kohta, 6 §, 11 § 2 momentti, 13 § 1 momentti, 15 §, 17 §, 18 § 1 momentti

Laki vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta 7 c §, 7 i §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.